

ζῆν τὰ ὑμέτερα ἔργα<sup>580</sup>. Ἄ ἦν μὲν καθαρὰ καὶ ἔξω τῶν ἀδίκων<sup>581</sup> φαίνονται, δυνατοὺς ὑμᾶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναδείξει· εἰ δὲ εἰς ἀλλήλους ἄδικόν τι φρονήσετε, ἐκ πάντων τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀξιόπιστοι εἶναι ἀποβαλεῖτε<sup>582</sup>. Οὐδεὶς γάρ ἂν ἔτι πιστεῦσαι δύναιτο ὑμῖν, οὐδ' εἰ πάνυ προθυμοῖτο, ἰδὼν ἀδικούμενον τὸν μάλιστα φίλᾳ προσήκοντα<sup>583</sup>.

Εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ὑμᾶς ἱκανῶς διδάσκω, οἷους χρὴ πρὸς ἀλλήλους εἶναι<sup>584</sup>. εἰ δὲ μὴ, καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων<sup>585</sup> μανθάνετε· αὕτη γὰρ ἀρίστη διδασκαλία. Οἱ μὲν γάρ πολλοὶ διαγεγένηνται φίλοι μὲν γονεῖς παῖσι, φίλοι δὲ ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς· ἥδη δὲ τινες τούτων καὶ τὰ ἐναντία ἀλλήλους<sup>586</sup> ἐπραξαν· ὁποτέρους ἂν οὖν αἰσθάνησθε τὰ πραχθέντα συνενεγκόντα, ταῦτα δὴ<sup>587</sup> αἰρούμενοι, ὁρθῶς ἂν βουλευοίσθε.

Καὶ τούτων μὲν ἴσως ἥδη ἄλις<sup>588</sup>. Τὸ δ' ἐμὸν σῶμα, ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργύρῳ μηδὲ ἐν ἄλλῳ μηδενί, ἀλλὰ τῇ γῇ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε. Τί γάρ τούτου μακαριώτερον, τοῦ γῆ μισθῆναι, ἢ πάντα μὲν τὰ καλὰ, πάντα δὲ τάχαθ' αὖ φύει τε καὶ τρέφει; Ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως φιλόανθρωπος ἐγενόμην, καὶ νῦν ἡδέως ἂν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τοῦ εὐεργετοῦντος<sup>589</sup> ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ γὰρ ἥδη, ἔφη, ἐκλιπεῖν μοι φαίνεται ἡ ψυχὴ, ὅθεν περ<sup>590</sup>, ὡς εἰοικε, πᾶσιν ἄρχεται ἀπολείπουσα. Εἴ τις οὖν ὑμῶν ἡ δεξιᾶς βούλεται τῆς ἐμῆς ἅψασθαι, ἢ ὄμμα τοῦμὸν ζῶντος ἔτι προσιδεῖν ἐθέλει, προσίτω· ὅταν δ' ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἰτοῦμαι ὑμᾶς, ὦ παῖδες, μηδεὶς ἔτ' ἀνθρώπων τοῦμὸν σῶμα ἰδέτω<sup>591</sup> μηδ' αὐτοὶ ὑμεῖς.

Πέρσας μέντοι πάντας καὶ τοὺς συμμάχους ἐπὶ τὸ μνημα τοῦμὸν παρκαλεῖτε, συνηθησομένους ἐμοί, ὅτι ἐν τῷ ἀσφαλεῖ<sup>592</sup> ἥδη ἔσομαι, ὡς<sup>593</sup> μηδὲν ἂν ἔτι κακὸν παθεῖν, μήτε ἦν μετὰ τοῦ θεοῦ γένωμαι, μήτε ἦν μηδὲν ἔτι ὧ<sup>594</sup>. Ἀπόσοι δ' ἂν ἔλθωσι, τούτους εὖ ποιήσαντες ὁπόσα ἐπ' ἀνδρὶ εὐδαίμονι νομίζεται<sup>595</sup>, ἀπαπέμπετε.

Καὶ τοῦτο, ἔφη, μέμνησθέ μου τελευταῖον· τοὺς φίλους εὐεργετοῦντες, καὶ τοὺς ἐχθροὺς δυνήσεσθε κολάζειν. Καὶ χαίρετε<sup>596</sup>, ὦ φίλοι παῖδες, καὶ τῇ μητρὶ ἀπαγγέλλετε<sup>597</sup> ὡς παρ' ἐμοῦ· καὶ πάντες δὲ οἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόντες φίλοι χαίρετε. Ταῦτ' εἰπὼν καὶ πάντας δεξιωσάμενος, συνεκαλύψατο, καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν.

580) Ἀνίγκη ἐστὶ ζῆν τὰ ὑμ. ἔργα ἐμφανῆ πᾶσι. 581) Μακρὰν τῆς ἀδικίας, δίκαια.

582) Θέλετε στερηθῆναι τὸ νὰ ᾗτε ἀξιόπιστοι. Δὲν θέλετε πιστεῦσθαι. 583) Τὸν ἀδελφόν.

584) Ἰπεν. Εὖ ἂν ἔχοι, καλῶς, ἢ ὑπηρετεῖται ταῦτα. 585) Τῶν προγεγενημένων ἀνθρώπων.

586) Ἐλλ. τῆς πρὸς, ἐπραξαν πρὸς ἀλλήλους ἐναντία τῶν ὁσά εἶπα. 587) Τὸ ὁποτέρους δὲν ἔχει ἀποδοῖν τὰ ταῦτα. Εἶναι δὲ τοῦ λόγου ἡ ἀκαλουθία. Τὰ πραχθέντα ἢ αἰσθ. συνενεγκ. ὅπου. (τοῖς μὲν ἢ τοῖς δὲ), ταῦτα κτλ. 588) (Ἐστίν)· ἱκανὰ εἶπα.

589) Τῆς γῆς ἥτις εὐεργετῇ. 590) Ὅτι θὰ μ' ἀρήσῃ ἐκεῖθεν, ὅθεν. 591) Ἀντὶ ἀπαρεμφ. ἐξαπατημένου, αἰτοῦμαι μὴ δέναι ἰδεῖν, εἶπε προστακτικὸν ἐκ παραλλήλου, αἰτοῦμαι... ἰδέτω. 592) Τόπω, εἰς ἀσφάλειαν. 593) Ὡστε. 594) Ἄν δηλ. ἡ ψυχὴ δὲν ᾔνοι ἀθάνατος. 595) Ὅσα εἶναι ἔθος νὰ γίνωνται ἐπὶ τοῦ θανάτου ἀνδρὸς εὐδαίμονος.

596) Ἐχετε ὑγιάν. 597) Χαίρειν.